

29.11. 5-Б 2 гр. Укр.мова Добровольська В.Е.

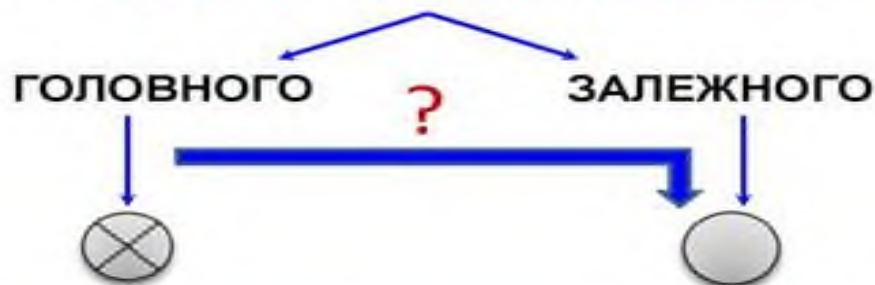
Повторення вивченого з теми : «Відомості з синтаксису і пунктуації»

Мета: Повторити відомості з теми «Синтаксис і пунктуація», удосконалити знання, уміння й навички п'ятикласників щодо практичного використання знань із синтаксису і пунктуації; закріпити вміння вживати розділові знаки в реченнях з однорідними членами речення, звертанням, вставними словами, прямою мовою; розвивати логічне мислення, пам'ять, увагу, естетичні почуття, навички самостійної роботи, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати патріотичні почуття, любов та бережливе ставлення до природи, почуття пошани до народних традицій.

Тип уроку: Урок повторення.

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

утворюється поєднанням двох
або більше **повнозначних слів**

Який ? ×
Осінній **ліс**

Який ? ×

Arrows point from the question to an empty circle and a crossed circle.

× Як ?
Писати каліграфічно

× Як ?

Arrows point from the question to a crossed circle and an empty circle.

ТВОРЧЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Утвори з поданих слів словосполучення, познач головні й залежні слова

(Червоний) нитка, вишивати (золото), орнамент на (хустка),
квіти (жоржина), зображення (птахи).

Перевір себе!

Запам'ятай!

Граматичний зв'язок між словами у словосполученні здійснюється за допомогою **закінчень** або **закінчень і прийменників**. Порухення такого зв'язку призводить до появи граматичних помилок, які вчитель позначає на берегах зошитів літерою **Г**.

Не є словосполученнями:

Підмет з присудком

Прийшла осінь

Складені форми
майбутнього часу

Буду мріяти

Складені форми ступенів
порівняння прикметників

Більш теплий

Слова, що мають між
собою сурядний зв'язок

День і ніч

Поєднання службового
слова з повнозначним

Для тебе

Синтаксичний розбір словосполучення

- ❖ У реченні підкресли граматичну основу.
- ❖ Вичленуй із речення словосполучення.
- ❖ Визнач головне і залежне слова.
- ❖ Постав питання від головного до залежного
- ❖ Визнач, якою частиною мови виражене головне слово
- ❖ Назви вид словосполучення за головним словом.
- ❖ Визнач вид словосполучення за будовою (просте чи складне).
- ❖ Вкажи, як залежне слово зв'язане з головним / граматично/- за допомогою закінчення чи закінчення і прикметника.
- ❖ Накресли схему

1. Набралася калинонька соком.

2. Набралася соком
Чим?

3. Набралася соком

↓
дієслово

Дієслівне, просте

Речення —
це слово, або кілька слів,
поєднаних між собою так,
що виражають закінчену думку.

Дружба з книгою — це свято.

Граматична основа

Підмет	Присудок
Головний член речення, що називає предмет, про який говориться в реченні.	Головний член речення, який називає дію, стан, ознаку, приписувану підмету.
Хто? Що?	Що робить підмет? Що з ним робиться? Який він є? Хто він такий?
Найчастіше виражений іменником або займенником.	Найчастіше виражений дієсловом, рідше - іменником, прикметником.
<u>Синіє</u> осіннє <u>небо</u> . <u>Ми</u> старанно <u>працюємо</u> .	<u>Стеляться</u> сліпучі <u>краєвиди</u> . <u>Київ</u> – <u>столиця</u> України. Лише у рідній <u>пісні</u> <u>ми</u> <u>живі</u> .

Речення

```
graph TD; A[Речення] --> B[За метою висловлювання]; A --> C[За інтонацією]; B --> D[Розповідні<br/>Містять повідомлення про подію]; B --> E[Питальні<br/>Містять запитання про щось]; B --> F[Спонукальні<br/>Містять спонування до дій]; C --> G[Окличні]; C --> H[Неокличні]; I[Пунктограма "Знак оклику в окличних реченнях"]
```

За метою висловлювання

Розповідні

Містять повідомлення про подію

Питальні

Містять запитання про щось

Спонукальні

Містять спонування до дій

За інтонацією

Окличні

Неокличні

Пунктограма "Знак оклику в окличних реченнях"

Другорядні члени речення

додаток

означення

обставина

означає предмет

питання непрямих
відмінків (всіх,
крім Н. і Кл.)

підкреслюють
пунктиром
(-----)

Застукав дятел
по сосні.
(Д. Павличко)

вказує на ознаку
предмета

який?, чий?, котрий?

підкреслюють
хвилястою лінією
(~~~~~)

Густий туман
спадає. (І. Драч)

вказує на ознаку
дії (місце, час,
причину, мету,
спосіб)

*як? де? куди?
звідки? коли?
чому? для чого?*

підкреслюють
рискою-крапкою
(-.-.-.-)

Надворі вечір
настає.
(Олександр Олесь)

Ознаки однорідних членів речення

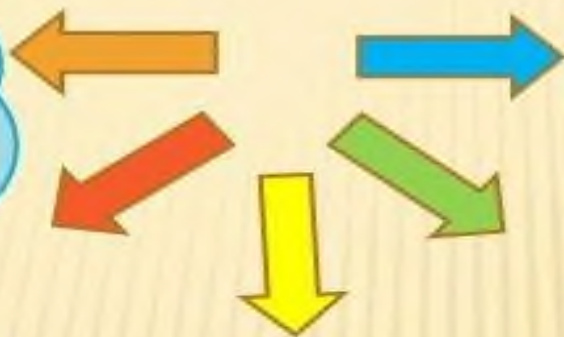
Відповідають
на одне
питання

Позначають
видові
поняття

Мають
інтонацію
переліку

Є одним членом
речення

Можуть мати
узагальнююче
слово

Однорідні члени речення

Непоширені

І Шевченко, і Пушкін, і
Шекспір у симфонію
людства вплели голоси.
(А. Малишко)

Поширені

І **безсмертний** Шевченко,
і **славнозвісний** Пушкін, і
геніальний Шекспір у
симфонію людства
вплели голоси.

Складне речення

- Це речення, яке має дві або більше граматичних основ, тобто складається з двох або більше простих речень. Складні речення поділяють на складні безсполучникові, складні сполучникові (складносурядні, складнопідрядні) і складні з різними видами зв'язку.

Безсполучникове складне речення

- Безсполучникове складне речення — це таке складне речення, частини якого поєднуються без сполучників за допомогою смислових та інтонаційних зв'язків.

Безсполучникові та сполучникові складні речення можуть бути синонімічними.

ПОРІВНЯЙТЕ:

Безсполучникові речення

1. Дихає вітер, линуть пахощі
2. Ідеш удвох - дорога коротша.
3. Знаю: весна буде рання.
4. Зрадив ліс: почався дощ.

Сполучникові речення

1. Дихає вітер, і линуть пахощі
2. Коли ідеш удвох, то дорога коротша.
3. Знаю, що весна буде рання.
4. Зрадив ліс, бо почався дощ.

Звертання — це слово або сполучення слів, що називає того, до кого (або до чого) адресоване мовлення.

Наприклад: *Мово моя, мово, мово кольорова, в ній гроза ранкова й тиша вечорова.*

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ ЗВЕРТАННІ

- Звертання виділяються **комами**: *Одійдіте, недруги лукаві! Друзі, зачекайте на путі!* (В.Симоненко).
- Звертання, яке стоїть у середині речення, виділяємо комами з обох боків: *Люблю я, Києве, тебе в ранковий час...* (М.Упенник).
- Після звертання, яке стоїть на початку речення і яке вимовляємо з окличною інтонацією, ставимо знак оклику: *Україно! Ти для мене диво!* (В.Симоненко).

За будовою звертання бувають:

непоширені

***Друже,** ми тобі
довіряємо.*

поширені

***Вірний друже,** на
тебе чекаю щодня.*

Чуже мовлення

```
graph TD; A[Чуже мовлення] --> B[Пряма мова]; A --> C[Непряма мова]; B --> D["-це чуже мовлення, передане дослівно, з повним збереженням змісту, форми та інтонації"]; C --> E["- це чуже мовлення, що передається не дослівно, а зі збереженням лише основного змісту висловлювання"];
```

Пряма мова

-це чуже мовлення, передане дослівно, з повним збереженням змісту, форми та інтонації

Непряма мова

- це чуже мовлення, що передається не дослівно, а зі збереженням лише основного змісту висловлювання

РЕЧЕННЯ З ПРЯМОЮ МОВОЮ СКЛАДАЄТЬСЯ З ДВОХ ЧАСТИН:

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ ПРЯМІЙ МОВІ

№	Схеми	Приклади речень
1	А: «П!?».	А за вербами причаїлася дрімота і шепоче: «Засни собі, засни...» (М.Стельмах).
2	«П!?» , – а.	«Кругом неправда і неволя, народ замучений мовчить»,—часто повторював про себе слова Кобзаря молодий Франко (Д.Павличко).
3	«П, – а, – п!?».	«Я б сонце засліпив,—розхвастався Ліхтар,—якби мене хтось підійняв до хмар!» (В.Симоненко).
4	«П, – а. – П!?».	«Чого ж ви стоїте? – перебив їх нараз гетьман.—Сідайте! Подай, будь ласка, три крісла ближче! (Б. Лепкий).
5	«П, – а: – П!?».	«Якби не було мрії, праця втратила б свою привабливість, – сказав В.Сухомлинський, а згодом додав: У мрії – краса праці» (З газети).
6	А: «П», – а.	«Усі на кутку кажуть: «З вашого Тараса, мабуть, щось добре вийде»,— промовив сусід» (С.Васильченко).

Діалог – це різновид прямої мови,
який має свої специфічні
особливості:

1. При діалозі відбувається **обмін інформацією** між двома (власне діалог) чи декількома (полілог) учасниками розмови.
2. Кожне висловлювання учасника в діалозі називається **реплікою**.

Сьогодні на уроці...

Дізнався про ...

Навчився ...

Зацікавило
те, що ...

Було
незрозумілим...

Фото усієї виконаної роботи надсилає у Нитал на перевірку

Або на пошту shchepetshchikova@ukr.net

Бажаю успіхів!

Домашнє завдання

1. Вивчити правило с.102

2. Вправа 262 (скласти речення, записати)

Фото усієї виконаної роботи надсилай у Human на перевірку

Або на пошту cucerochka@bigmir.net

Бажаю успіхів!